Τελείται **κάθε πρώτη του μηνός**.

Αγιότητα και Αγιασμός

Η αγιότητα είναι ο σκοπός της υπάρξεως μας. Πλασθήκαμε για να γίνουμε άγιοι. Αυτό δεν θα πρέπει να το λησμονάμε. Η αποτυχία αυτής της πραγματώσεως αποτελεί τη μεγαλύτερη τραγωδία του άνθρωπου. Αξίζει να δούμε πως νοούμε και πως φανταζόμαστε την αγιότητα. Πως στεκόμαστε απέναντι της, πως την αντικρύζουμε και πως τη ζούμε. Πως μπορούμε να τη βρούμε και να τη χάσουμε, να τη χρησιμοποιήσουμε και ακόμη να την εκμεταλλευθούμε.

Η αγιότητα δεν είναι εξουθενωτική. Δεν εξαφανίζει η πανσθενουργή Θεία Χάρη την ανθρώπινη προσωπικότητα. Δεν ισοπεδώνει, εξομοιώνει, καταστρατηγεί κι εξαφανίζει την ιδιαιτερότητα της μοναδικότητος του ιερού ανθρωπίνου προσώπου. Οι άγιοι δεν είναι κατά κάποιο τρόπο τηλεκατευθυνόμενοι, δίχως δική τους ταυτότητα, προσωπικό χαρακτήρα και κάτι πάντα το ξεχωριστό. Δεν είναι καλούπι, χυτήριο, αγαλμάτων ψυχρών και πανομοιότυπων η αγιότητα
Υπάρχει δυστυχώς μία λαθεμένη αντίληψη πολλών περί της αγιότητος και των αγίων. Το νέφος των αποστόλων, μαρτύρων, ομολογητών, όσιων, νεομαρτύρων είναι πλούσιο και ποικίλο. Ο μυροβόλος συναξαριστής έχει πάμπολλα παραδείγματα άγιων από τη Δύση, την Ανατολή, γυναικών, ανδρών, νέων και ηλικιωμένων, μορφωμένων και αμόρφωτων, επιστημόνων και αγραμμάτων, έγγαμων και άγαμων, κληρικών και λαϊκών, κλειστών και ανοιχτών τύπων και χαρακτήρων. Μη θέλουμε

Phoca PDF

λοιπόν να τυποποιήσουμε την αγιότητα.

Η αγιότητα γενικά, ως κάτι ιερό και θειο, προκαλεί δέος και σεβασμό, θαυμασμό και γοητεία, αλλά και είναι συνυφασμένη με μύθο, υπερβολή και εξωπραγματικότητα. Ο άγιος θεωρείται εντελώς αποκομμένος από κάθε τι το κοσμικό. Η πηγή της αγιότητος, η αυτοαγιότητα και αυτοαγαθότητα είναι ο Θεός. Ο παλαιοδιαθηκικός Θεός είναι φοβερός, απρόσιτος και αθέατος. Δύνανται να τον πλησιάσουν οι άγιοι· οι πατριάρχες, οι δίκαιοι, οι προφήτες. Ο τελετουργικός παλαιοδιαθηκικός καθαρμός δεν αρκεί για την πρόσληψη της αγιότητος αλλά και η ενάρετη ζωή.

Στην Καινή Διαθήκη ο Χριστός και το Άγιον Πνεύμα γίνονται οι κύριες πηγές αγιασμού και οι πιστοί χριστοφόροι, θεόληπτοι, αγιοπνευματικοί, φωτόμορφα τέκνα της Εκκλησίας. Στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες οι βαπτισμένοι ονομάζονται άγιοι, αγωνιζόμενοι για τον αγιασμό τους. Άγιος είναι ένας, μόνο ο Θεός. Η μετοχή των πιστών στη θεία ζωή τους δίνει την αγιότητα. Με τον καιρό η αγιότητα κατεστάθη κάτι απόμακρο, δύσκολο, ακατόρθωτο, απομακρυσμένο από τις κοινωνίες των ανθρώπων, για ορισμένους, για τους κεκλημένους, για την αριστοκρατία του πνεύματος. Στην αγιότητα δόθηκε μία καθαρά ήθικιστική διάσταση και δεν χαρακτήριζε την ιδιότητα της ουσίας του χριστιανού.

Η αγιότητα σήμερα και από πολλούς χριστιανούς θεωρείται πρωτάθλημα, πρωταγωνιτισμός, υπερφυσικό κατόρθωμα, ανδραγάθημα και κατάκτηση ρεκόρ. Νομίζουν ορισμένοι ότι η αγιότητα έχει δυνατή φωτεινή επιγραφή, αστραποβόλο φωτοστέφανο και ζεί με τη διαφήμιση, τη διάχυση και τη φαντασμαγορική επίδειξη σημείων, λόγων κι έργων. Η αγιότητα όμως συνήθως αγαπά την αφάνεια, τη μυστικότητα, την αδοξία, το άδιαφήμιστο, τα δάκρυα, την απόσυρση, τη σιωπή, τη μετάνοια, την ταπείνωση. Η αγιότητα είναι δοτή, δώρο, μετοχή, κοινωνία με τον Πανάγιο Θεό και όχι κατορθωτή κι ανθρώπινο επίτευγμα.

Η αγιότητα είναι η αληθινή ισορροπία, η πραγματική υγεία, η ουσιαστική σχέση με τον Θεό. Η υπακοή στην εντολή του να γίνουμε άγιοι, όπως είναι Αυτός. Το θέλημα του Θεού είναι ο αγιασμός μας και η σωτηρία μας. Χριστιανός σημαίνει αυτός που αγαπά τον Χριστό καί βαδίζει ελεύθερα, αβίαστα, φιλότιμα, πρόθυμα και πρόσχαρα την οδό του αγιασμού. Ακόμη και οι χριστιανοί την αγιότητα θεωρούν ξένη, περασμένη, περιορισμένη σε μονές και ναούς. Οι άγιοι γίνονται αγαπητοί απλά για να περνάμε καλά και να μας δίνουν ότι τους ζητάμε για μία αρκετά άνετη ζωή…

Αγιότητα σημαίνει ν’ ακολουθείς τον Χριστό και στη Γεθσημανή και στον Γολγοθά. Ο Χριστός δεν είναι μόνο του Θαβώρ και του Κενού Μνημείου, των θαυμάτων και των δωρεών. Είναι και της σιγής της ερήμου, και της σιωπής, και των δακρύων. Αγιότητα ακόμη σημαίνει πλήρη και παντοτινή αποδοχή του όποιου θείου θελήματος. Αγιότητα είναι αληθινή αγάπη του σταυρού, απ’ όπου πηγάζει η αληθινή ζωή. Η αγιότητα θέλει υπομονή κι επιμονή, αυταπάρνηση, αυτοθυσία και ανιδιοτέλεια. Η αγιότητα δεν μεταδίδεται, δεν κερδίζεται με μόνο αναγνώσεις βιβλίων, μακρών συζητήσεων στα σαλόνια, μ’ ευχάριστες, ωραίες, καλές, άκοπες κι αδάπανες σκέψεις. Καλείσαι ξανά και κύρια να δώσεις αίμα για να λάβεις πνεύμα.

Phoca PDF

Να παλέψεις και να νικήσεις το άγριο θηρίο της πολυκέφαλης υπερηφάνειας.

Η αγιότητα δεν μεταδίδεται και διά των ιερών μυστηρίων στους ανάξιους, τους ανέτοιμους, τους αμετανόητους, τους καυχώμενους μάλιστα για τις αμαρτίες τους. Δεν λειτουργούν μ ένα μαγικό τρόπο τ' άγια μυστήρια. Χρειάζεται να επιθυμεί κανείς τη θεία χάρη, αλλά και να προετοιμάζεται και να εργάζεται συνεχώς ταπεινά γι' αυτή. Ο άγιος νικά τη φιλαυτία, τη φιλοσαρκία, τη φιλοδοξία, με τη φιλοθεΐα, τη φιλανθρωπία, τη φιλαδελφία, τη φιλοτεκνία και τη φιλάρετη ζωή.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία μας δεν αποδίδει ποτέ λατρεία στους αγίους μας παρά μόνο τιμή. Οι άγιοι είναι πάντοτε πιστά, αγαθά και αγωνιζόμενα μέλη της Εκκλησίας. Πρόκειται για απλούς, ταπεινούς, γνήσιους, καθαρούς, μετανοημένους, αγάπης χριστιανούς. Δεν πρόκειται για εξωγήινους και υπεράνθρωπους, για ιδιαίτερα ταλαντούχους και προσοντούχους, γίγαντες μεγαλοδύναμους, πανέξυπνους και πανέμορφους, παντογνώστες και αλάνθαστους, πανομοιότυπους κι επαναλαμβανόμενους. Ολοι οι άγιοι είναι γνήσιοι ταπεινόφρονες και αγωνιστές. Το παράδειγμα τους αξίζει να εμπνέει όλους τους χριστιανούς. Οι άγιοι ήταν σαν κι εμάς. Ορισμένοι μάλιστα, παλαιότεροι και σύγχρονοι, και σε αρκετά πιο δύσκολες θέσεις από εμάς. Ασθενείς, πτωχοί, ταλαιπωρημένοι, κατηγορούμενοι, συκοφαντημένοι, εξορισμένοι, κυνηγημένοι και αδικημένοι.

Στην πρώτη Εκκλησία δεν υπήρχαν πράξεις αναγνωρίσεως αγίων. Το μόνο που είχε σημασία ήταν η Ορθοδοξία του μάρτυρα ή του ομολογητή. Δεν έχουμε καμιά επίσημη αναγνώριση αγίου από τη Διοικούσα Εκκλησία. Η Εκκλησία αναγνώριζε, όπως βλέπουμε στα Πρακτικά των Οικουμενικών Συνόδων, την ήδη υπάρχουσα υπό του πιστού λαού τιμή. Από τον 16ο αιώνα αρχίζει και η Ορθόδοξη Εκκλησία ν' ανακηρύττει αγίους. Πράγμα που από αρκετά νωρίτερα είχε αρχίσει η Καθολική Εκκλησία.

Οι άγιοι, κατά τον μακάριο Γέροντα Ιουστίνο Πόποβιτς, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά το πραγματούμενο ανά τους αιώνες ευαγγέλιο, ο επεκτεινόμενος Χριστός. Ο κάθε άγιος αποδείκνυε τη θεότητα του Χριστού. Μας αποδείκνυε κατά κάποιο τρόπο την παρουσία του ζώντος Θεού στο παρόν. Στη Δύση από νωρίς τα λείψανα των μαρτύρων εκτός από πηγή αγιασμού, έγιναν και πηγή δόξας και πλουτισμού, γι' αυτούς που τα κατείχαν. Δυστυχώς δεν άργησε να έχει μία κάποια επίδραση και η Ανατολή. Στη Δύση μετά την παύση των διωγμών κατατάσσονται στο αγιολόγιο κυρίως οι πάπες κι όχι οι συνεχιστές του μαρτυρίου στις έρημους όσιοι.

Οι αποκλειστικές παπικές αγιοποιήσεις ήταν αποτέλεσμα ιδιότυπων δικών, που γίνονταν από επισκόπους, που μελετούσαν τους βίους, πιστοποιούσαν τα θαύματα, όριζαν τη διαδικασία, δίκαζαν δίκαια, με την παρουσία του λεγομένου δικηγόρου του διαβόλου, και αποφάσιζαν αυτοί για την αγιότητα, μ' ένα τρόπο ορθολογικό και σχολαστικό. Γι' αυτό κι έχουμε και καθαιρέσεις άγιων στις τάξεις των μακαρίων, όπως του αγίου Γεωργίου ή της αγίας Αικατερίνης.

Η αγιότητα είναι ελευθερία, τόλμη, αγάπη, ταπείνωση. Είναι υπέρλογη. Δεν

Phoca PDF

μετριέται, δεν ζυγίζεται, δεν κατανοείται εύκολα, δεν υπολογίζεται και ορίζεται με τ' ανθρώπινα μέτρα. Οι άγιοι κατανοούν τους αγίους. Οι άγιοι μπορούν να βιογραφήσουν καλύτερα τους αγίους. Οι πιστοί διαισθάνονται την αγιότητα, τη σέβονται και την ευλαβούνται. Στην Ορθόδοξη Εκκλησία η αποδοχή ενός αγίου γίνεται από το εκκλησιαστικό πλήρωμα. Η επίσημη Εκκλησία αναγνωρίζει την ήδη, όπως είπαμε, από το πλήρωμα υπάρχουσα τιμή. Ποτέ στην Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είχαμε αναιρέσεις άγιων. Γι' αυτό δεν χρειάζεται σπουδή, υπερβολικός ενθουσιασμός, παράβλεψη των γνήσιων εκκλησιαστικών κριτηρίων, παρέμβαση τρίτων προσώπων για την ανάδειξη των αγίων, θα πρέπει με βάση την αυστηρή όρθόδοξη Παράδοση, με μεγάλη φειδώ, ιδιαίτερη ευαισθησία, προσοχή, γνώση και ακρίβεια, να εμπλουτίζεται το αγιολόγιο μας, που και στις μέρες μας προσθέτει σελίδες.

Ο άγιος αποκτά νου Χριστού, άγεται από το Άγιον Πνεύμα και μερικές φορές ένας αμύητος μπορεί να τον παρεξηγήσει ή και να σκανδαλισθεί μαζί του. Ένας άγιος μπορεί να ᾽ναι και παχύς, να γράφει ή να μιλάει πολύ, να είναι βαριά ασθενής. Ένας άγιος δεν έχει όλα τα χαρίσματα μαζί. Δεν τα γνωρίζει οπωσδήποτε όλα. Ακόμη κι ένα αποδεδειγμένο χάρισμα, που έχει, δεν λειτουργεί παντού και πάντοτε. Ένα άγιο τον πλησιάζουμε ταπεινά και δίχως προϋποθέσεις και απαιτήσεις. Ενας υπερήφανος δυσκολεύεται πλησιάζοντας ένα άγιο.

Μερικές φορές πλησιάζει κανείς ένα ενάρετο Γέροντα συμφεροντολογικά. Νομίζει ότι ανεβαίνουν οι πνευματικές του μετοχές. Ότι με την πρώτη συνάντηση του μεταδόθηκε και χάρη. Κομπάζει για τη γνωριμία. Θεωρεί ότι κατέστη ξαφνικά πνευματικό του τέκνο. Φρονούμε ότι πρόκειται για φαινόμενα επιπόλαια, ρηχά, φθηνά και αφελή. Είπαμε πως η αγιότητα δεν μεταδίδεται. Είναι καρπός μακρού, ταπεινού αγώνος. Έτσι ο ταπεινός αγωνιστής ενώπιον ενός αγίου ταπεινώνεται πιο πολύ συναισθανόμενος την πλούσια πενία του.

Όταν πλησιάζει κάποιος ένα άγιο φιλοπερίεργα, υπεροχικά και αταπείνωτα δεν πρόκειται να ωφεληθεί. Αν έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του, θ' αναχωρήσει από ένα άγιο με μία γνώμη ακόμη, θεωρώντας τον εαυτό του μόνο άξιο να κρίνει, να εξετάζει, ν' απορρίπτει και συγκρίνει. Ας αφήσουμε την αγιότητα να μιλήσει άνετα μέσα μας. Μη την εμποδίζουμε να εισέλθει τοποθετώντας ως φράγμα τις ιδέες, τις απόψεις και τις γνώμες μας. Η αγιότητα δεν χωρα σε κανένα μικροσκόπιο κοσμικό.

Πολλοί προσκυνητές του Αγίου Ορους συχνά αναζητούν μεγάλους αγίους. Μας γράφουν, μας τηλεφωνούν, αναζητώντας χαρισματούχους, που θα τους απαλλάξουν σύντομα από τα μεγάλα τους προβλήματα. Υπάρχει μία αίσθηση ότι όλα μπορούν να λυθούν αμέσως, δίχως κανένα δικό τους μόχθο. Υπάρχει μία μαγική αντίληψη για την αγιότητα. Οι άνθρωποι της ευδαιμονίας, της κοσμικότητος και της υπερκαταναλώσεως θέλουν γρήγορες κι εύκολες λύσεις. Να μη καθυστερήσουν στην προσευχή, να μην αγωνισθούν διόλου, να μη ταπεινωθούν καθόλου. Ενας Γέροντας θαυματουργός, χαρισματούχος, προορατικός είναι ό,τι το καλύτερο για την περίπτωση τους. Τους αγίους και τον Χριστό δηλαδή τους θέλουμε και τους έχουμε για ώρα ανάγκης, για να περνάμε μόνο καλά. Αυτή ακριβώς είναι η θρησκειοποίηση της Ορθοδοξίας. Αν δεν το πετύχουμε τρέχουμε και στους μάγους

Phoca PDF

και στα μέντιουμ, οπουδήποτε, αρκεί ν’ απελευθερωθούμε από το πρόβλημα μας τάχιστα.

Αν λοιπόν δεν πετύχουμε το σκοπό μας, φθάνουμε να λέμε: Πάει και το Άγιον Ορος, δεν έχει πια αγίους, δεν είναι σήμερα άγιο. Άντιλαμβάνεσθε το μέγεθος του προβλήματος. Μα η αγιότητα όπως είπαμε δεν είναι με τους δυνατούς προβολείς, με μεγάφωνα, φωνές, κρότο, κράχτες και προβολή. Θάλλει πάντοτε στη μυστικότητα. Την αγιότητα μπορείς να συναντήσεις κι εκεί που δεν το περιμένεις. Η αγιότητα δεν μονοπωλείται γεωγραφικά. Ο άγιος μπορεί να ᾽ναι και στο μοναστήρι και στη σκήτη και στο κελλί και στο χωριό και στην πόλη. Τον καλύπτει η χάρη του Θεού, τον πλουτίζει η ταπείνωση, τον χαροποιεί η αδοξία, τον χαρακτηρίζει η αυτομεμψία, η αυτοκατάκριση και ο συνεχής αυστηρός αυτοέλεγχος.

Τα παραπάνω δεν σημαίνουν ασφαλώς να μην αναζητάμε τους αγίους. Οι άγιοι είναι απαραίτητοι στη ζωή μας. Οι άγιοι συντηρούν τον κόσμο. Ο κόσμος υπάρχει γιατί οι προσευχές των αγίων επιμηκύνουν το έλεος του Πανάγαθου Θεού. Είναι καλό λοιπόν να συναντάμε άγιους κι έχουμε πολλά να ωφεληθούμε. Ομως θα ωφεληθούμε πραγματικά αν τους πλησιάζουμε καθώς πρέπει.

Έχουμε ξαναπεί πως η συνεχής αναζήτηση σοφών, ενάρετων, έμπειρων, σπουδαίων και μεγάλων Γερόντων μπορεί ν’ αποτελέσει πρόβλημα και νόσημα. Να περιάγεις την οικουμένη να βρεις ένα Γέροντα κατά τη γνώμη σου άγιο, που θα τον αποδεχθείς, μόνο αν θα συμφωνεί με τη γνώμη σου. Αυτό λέγεται πνευματικός ή θρησκευτικός τουρισμός. Ακούμε τους Γέροντες και παίρνουμε μόνο ο,τι μας συμφέρει και βολεύει. Τους ακούμε και δεν κάνουμε τίποτε και μένουμε στα δικά μας. Το φαινόμενο είναι γνωστό, επιπόλαιο, σύνηθες, ανιαρό και άχαρο.

Η επίμονη αναζήτηση τέτοιων Γερόντων δημιουργεί ένα άλλο μεγάλο και σοβαρό πρόβλημα. Να δημιουργήσουν τους εαυτούς τους Γέροντες κάποιοι ανώριμοι, φιλόδοξοι, άπειροι, άγευστοι τελείως βασικών πνευματικών καταστάσεων, ικανοποιώντας έτσι επιθυμίες, πάθη και φαντασίες. Το φαινόμενο είναι αξιοπρόσεκτο και αξιοδάκρυτο. Νέοι, που δεν έκαναν ποτέ υπακοή, να ζητούν απόλυτη υπακοή από τα πνευματοπαίδια τους. Οι ίδιοι να ζουν μία ρηχή πνευματική ζωή και να επιβάλουν κανόνες αδύνατους γι’ αρχάριους. Να είναι υπεράγαν αυστηροί στους άλλους και ιδιαίτερα επιεικείς στους εαυτούς τους. Να θέλουν να κάνουν τις ενορίες μοναστήρια και να υποχρεώνουν τους ακολούθους τους σ’ ένα βαρύ τυπικό, μόνο και μόνο για να θαυμάζονται ως παραδοσιακοί και αυστηροί. Να δημιουργούν φανατικούς, δεσμευμένους, ανελεύθερους οπαδούς. Να ταλαιπωρούν τελικά ψυχές και να τις καθυστερούν από την πραγματική πνευματική τους ανάβαση, καθυστερώντας στην ενασχόληση περιττών και κουραστικών λεπτομερειών.

Αντίθετα η παρουσία ενός σώφρονος και πραγματικά ενάρετου Γέροντος αποτελεί πηγή ευλογίας και αγιασμού. Απελευθερώνει, ισορροπεί, διακρίνει, οριοθετεί, στοχοθετεί, κατευθύνει, παραμυθεί, λυτρώνει. Είναι τυχερός όποιος βρήκε ένα τέτοιο Γέροντα. Αξίζει κανείς να κοπιάσει και να ψάξει να τον βρει. Βέβαια στην

Phoca PDF

αναζήτηση αυτή μη εύκολα απογοητευθεί και παραιτηθεί εντελώς. Μερικές φορές κι ένας απλός και ταπεινός παπάς, δίχως μεγάλο όνομα, μπορεί να συνδράμει σημαντικά μία ψυχή που αναζητά γνήσια συνδρομή και βοήθεια.

Η αναζήτηση θέλει μελέτη, προσευχή και ικανή συμβουλή. Απαίδευτος ο αναζητητής μπορεί να πέσει σε προβατόσχημο λύκο που να εκμεταλλευθεί τον ιερό του πόθο, δένοντας τον πιο πολύ με το πρόσωπο του κι όχι με τον Χριστό, την Εκκλησία και τους αγίους. Η νοσηρή προσωποπαγής αυτή σχέση δεν μπορεί να έχει κατά Θεόν πρόοδο και πνευματική προκοπή. Ο υποτιθέμενος άγιος Γέροντας να καταπιέζει και καταδυναστεύει τη ψυχή του προσερχομένου, που νομίζει πως η υπακοή είναι άβουλη, ανεύθυνη, απροϋπόθετη και ανόητη. Να νομίζει τότε ότι προχωρεί ενώ υποχωρεί και βουλιάζει. Χρειάζεται πράγματι μεγάλη προσοχή. Μη φοβόμαστε να τ’ ακούμε όλα αυτά, γιατί δυστυχώς συμβαίνουν κι έχουμε πικρά γεγονότα που τα επιβεβαιώνουν.

Η υπακοή που κάνει ο κεκαρμένος από τον Γέροντα του μοναχός και υπόσχεται κατά την κουρά του να την τηρήσει ισόβια δεν είναι η αυτή με του εξομολογούμενου στον κόσμο. Στο σημείο αυτό γίνεται μεγάλη παρεξήγηση. Ακόμη και αν η νουθεσία, η συμβουλή και η γνώμη του εξομολόγου είναι κατά πάντα ορθή δεν μπορεί να έχει ένα ασφυκτικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Πολύ περισσότερο φυσικά, όταν αυτό που επίμονα ζητά δεν είναι και τόσο ορθό. Ταπεινά φρονούμε πως και στις δυο περιπτώσεις χρειάζεται καλοκάγαθη προτροπή, να εμπνευσθεί η υπακοή, να υπάρχει γνώση των ορίων και των δυνατοτήτων του άλλου και σε καμιά περίπτωση να μη τίθενται δυσβάστακτα φορτία στους ασθενείς ώμους των ανθρώπων που μας εμπιστεύονται. Υπακοή δεν σημαίνει υποταγή, καταδυνάστευση και υποδούλωση του άλλου.

Έτσι ο «άγιος» πνευματικός δεν αγιάζει αλλά μπερδεύει, συσκοτίζει, καθυστερεί, νομίζοντας πως ο,τι διαβάζουμε στα βιβλία μπορούμε αμέσως να τα επιβάλουμε στους άλλους. Η κατάσταση καταντά να έχει μία ψυχολογική ερμηνεία. Ο,τι δεν κάνουμε εμείς οι ίδιοι στους εαυτούς μας να το απαιτούμε σκληρά από τους άλλους, τους θεωρούμενους αποκλειστικούς υποτακτικούς μας, οι οποίοι συχνά μιμούνται και τους Γεροντάδες τους ακόμη και στο βάδισμα και τις κινήσεις και τους τρόπους και τις εκφράσεις. Ο μιμητισμός αυτός, που μπορεί μερικές φορές να ’ναι φυσιολογικός, δεν βοηθά στην όδό του αγιασμού. Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο πως η υιοθέτηση και πρόσληψη ξένων και ξερών τύπων δεν βοηθά στην ανοδική πορεία.

Η αγιότητα είναι ανοιχτός κήπος με διάφορα ευώδη άνθη. Δεν καλλιεργείται στό θερμοκήπιο. Τα άνθη της είναι πολύχρωμα, πανευώδη και μυρίων ευωδιών. Τα τίμια λείψανα των άγιων δεν έχουν την ίδια ευωδία. Η ποικιλία των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος εμπνέει διάφορες ζωές. Δεν αποκλείεται κανένας από την αγιότητα. Οποιος αγαπήσει πολύ τον Χριστό και την αγάπη του δείξει έμπρακτα, ταπεινωθεί και αγωνισθεί, αγιάζει, χαριτώνεται, φωτίζεται. Μη μένουμε στην επίμονη και ανήσυχη αναζήτηση αγίων και δεν κάνουμε κάτι για τον προσωπικό μας αγιασμό. Μη ψάχνουμε να βρούμε και να δημιουργήσουμε αγίους. Ας φιλιωθούμε με τους πολλούς ήδη υπάρχοντες. Αν ο Θεός ευδοκήσει να μας φέρει

Phoca PDF

μπροστά σ’ έναν άγιο, ας του ζητήσουμε να μας ευλογήσει, να προσεύχεται για μας και μη τον κουράζουμε με περίεργα ερωτήματα και χάνουμε τη σημασία της ευκαιρίας αυτής.

Ο άγιος δεν κατασκευάζεται, υπάρχει από μόνος του. Δεν έχει ανάγκη από υποστηρίγματα και διαλαλητές. Τον κάνει γνωστό ο Θεός, γιατί έχει μεγάλη την ανάγκη των αγίων ο κόσμος. Ο άγιος είναι ανθρώπινος, έχει τον δικό του χαρακτήρα, τις προτιμήσεις του, τις δυνατότητες του, δεν είναι για όλα. Δεν είναι σωστό να μυθοποιούμε τους άγιους. Είχαν προτιμήσεις και αδυναμίες οι άγιοι. Πόνεσαν, στενοχωρήθηκαν, αδικήθηκαν, ταλαιπωρήθηκαν, απέτυχαν, απόκαμαν, αλλά ωρίμασαν και δεν απογοητεύθηκαν ποτέ εντελώς. Δεν ήταν όλοι οι άγιοι «εκ κοιλίας μητρός ήγιασμένοι». Πολλοί είχαν δυσκολίες, προβλήματα, ελλείψεις, ελαττώματα, πάθη, τα όποια ξεπέρασαν με τον ταπεινό τους αγώνα. Η γνώση αυτή από τους πιστούς τους παρηγορεί κι ενδυναμώνει στον προσωπικό τους αγώνα. Ορισμένοι άγιοι ήταν σε χειρότερη κατά πολύ κατάσταση από τη δική μας, όμως δεν όκνευσαν, αγωνίσθηκαν και ξεπέρασαν ό,τι τους εμπόδιζε να ενωθούν με τον Χριστό.

Δεν θα πρέπει να καλλιεργείται ένα «μυθικό» και υπερβολικά εξωραϊσμένο στοιχείο στους βίους των αγίων, αλλά με τρόπο, γνώση και τέχνη αξίζει να παρουσιάζεται ρεαλιστικά ο βίος, δίχως κουραστικές πανομοιότυπες επαναλήψεις. Οι ατέλειες και οι αδυναμίες ενός αγίου που προχωρά ανοδικά μπορούν να ενισχύσουν τον αγωνιζόμενο πιστό, που συχνά περιπίπτει στα ίδια λάθη. Δεν θα πρέπει να λησμονάμε πως αρκετοί άγιοι ήταν σαν κι εμάς κι ορισμένοι χειρότεροι και από εμάς. Αυτό επαναλαμβάνουμε δίνει μεγάλο κουράγιο σε όλους μας.

Λίαν εύστοχα ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος σε μία ομιλία του, ερμηνεύοντας τη δεύτερη προς τον απόστολο Τιμόθεο επιστολή του αποστόλου Παύλου, λέγει πως οι πιστοί ενισχύονται και παρηγορούνται όταν πληροφορούνται τα παθήματα του αποστόλου, που όμως δεν του ελάττωσαν την αγωνιστικότητα του, αλλά μάλλον την αύξησαν. Ο ίδιος ο άγιος Χρυσόστομος, ο αγέρωχος αυτός και δυνατός άνθρωπος, που δεν άντεχε την αδικία στους άλλους, είχε μία ακόμα ιδιοτροπία και νευρικότητα, αν καλομελετήσουμε τον βίο του. Αυτό φρονούμε τον κάνει πιο σπουδαίο. Ήταν γνήσιος, ατόφιος, ντόμπρος, αληθινός. Ήταν αυτός που ήταν, ανυπόκριτος, αυθεντικός, ακούραστος. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο σοφός και βαθύς και γλυκύς άνθρωπος, ήταν σκεφτικός, μαζωμένος, κάπως δειλός, φοβισμένος, κλειστός τύπος, θα τον έλεγε κανείς σήμερα και «μελαγχολικό». Στις πρώτες φασαρίες με τους αιρετικούς στην Κωνσταντινούπολη πήρε το πλοίο και πήγε στον Πόντο να γράφει ποιήματα. Αγίασε έτσι όπως ήταν, αυτός που ήταν, δεν άλλαξε τύπο και χαρακτήρα.

Είναι καλό να σέβεται, να εκτιμά, ν’ αγαπά τον πνευματικό και τον Γέροντα του κάποιος και να προσεύχεται γι’ αυτόν. Όχι όμως σώνει και καλά να τον θεωρεί άγιο εν ζωή ή μετά θάνατον πάντοτε. Παρατηρείται λοιπόν ένας συναισθηματικός σύνδεσμος, που οδηγεί σε συνεχή συναναστροφή, ατέλειωτη συζήτηση, στάση δουλική, καταγραφή των πάντων όσα λέγονται. Θεωρούν τους Γέροντες άϋλους, ως ποτέ να μην τρώνε κάτι που τους αρέσει και να μην κοιμούνται λίγο παραπάνω.

Phoca PDF

Χρησιμοποιούν δε τα λόγια τους για ν’ αποστομώνουν όσους έχουν μία άλλη γνώμη από τη δική τους. Πρέπει βέβαια να πούμε ότι πάντοτε δεν είναι υπαίτιοι αυτών των καταστάσεων οι Γέροντες. Μερικές φορές προσπαθούν να τα διορθώσουν, όταν πέφτουν στην αντίληψη τους. Καλό είναι στη ρίζα τους να κόβονται τέτοια νοσηρά φαινόμενα. Χρειάζεται και από τις δύο πλευρές μεγάλη προσοχή.

Απομακρυσμένοι της αγιότητος μπορεί να οδηγούμεθα στο άκρο της υποτιμήσεως και μη αναγνωρίσεως των αγίων ή στο άλλο άκρο της υπερβολικής απολυτοποιήσεως ή κάποιας μυθοποιήσεως των άγιων μας. Λάθη φοβερά και τα δυο. Ο Θεός να μας λυτρώσει και από τα δύο. Οι άγιοι μας ακολούθησαν ελεύθερα, αβίαστα κι αγαπητικά τον Χριστό δίχως να στραπατσάρουν την προσωπικότητα τους. Θέλουμε ν’ ακολουθούμε τους αγίους δίχως κανένα προσωπικό κόστος, καμιά θυσία, ούτε την ελάχιστη. Η αγάπη του Θεού και των αγίων είναι μία συνεχής κένωση, μια ωραία περιπέτεια.

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από την ταχύτητα, την άνεση, την ευκολία, το άμοχθο και άκοπο. Εν τούτοις η ζωή παραμένει σκληρή, αγχώδης, ανέραστη. Η αγιότητα δεν προβάλλεται. Οι άγιοι θεωρούνται απλά ιερά πρόσωπα του παρελθόντος. Η αγιότητα σήμερα φαντάζει κάτι το αρκετά ξένο και πολύ απόμακρο. Ποιος κηδεμόνας, δάσκαλος ακόμη και κατηχητής, φιλοδοξεί να κάνει τα παιδιά του αγίους; Ξεχασμένη στ’ αζήτητα η αγιότητα και κάποτε παρεξηγημένη. Ακόμη και οι χριστιανοί μας έχουν προσδώσει στην αγιότητα υπερβολική υπερβατικότητα και άφθονο μυστικισμό. Φαντάζονται τον άγιο ως ένα αναμάρτητο μάγο, ως ένα θαυματοποιό ταχυδακτυλουργό, ως ένα επιτυχημένο μελλοντολόγο, ως ένα αποκαλυπτικό παντογνώστη και καρδιογνώστη…

Το ευαγγέλιο ξεκαθαρίζει καλά τα πράγματα. Μας παρουσιάζει τον Φαρισαίο άψογο, ηθικό, ειλικρινή, μελετηρό, εκκλησιαζόμενο, προσευχόμενο, αλλά όχι σωζόμενο. Η ηθική του τελειότητα δεν τον λυτρώνει τελικά. Εχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του. Θεωρεί τον εαυτό του κέντρο της πνευματικότητος. Η ηθική του τον καταδικάζει. Ο τελώνης είναι φταίχτης, άδικος, αμαρτωλός, παραβάτης της ηθικής. Μετανοεί ειλικρινά, ταπεινώνεται γνήσια και σώζεται.

Άγιος δεν είναι όποιος κάνει θαύματα, αλλά όποιος έχει αληθινή αγάπη και γνήσια ταπείνωση. Εχουμε αγίους που δεν έκαναν θαύματα. Έχουμε κάποιους που έκαναν θαύματα, αλλά δεν είναι άγιοι. Η αγιότητα υπάρχει μόνο μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Στις ρίζες της λέξης άγιος συναντάμε την αγιότητα, την καθαρότητα, τη δύναμη, που προκαλούν έλξη και δέος, θαυμασμό και πίστη. Άγιος τελικά όμως είναι αυτός που αγαπά πολύ τον Θεό και τα πλάσματα του, που ενώνεται μαζί του, θεώνεται. Κανένας άγιος δεν αποζητά την προσωπική του δόξα, αλλά όλοι ζητούν και θέλουν μόνο τη δόξα του Πανάγιου Τριαδικού και Παντέλειου Θεού. Η αγάπη του Θεού χαριτώνει, ευλογεί, αγιάζει και δοξάζει τους αγίους του. Δεν υπάρχει άγιος που ζητά την προβολή του κι όχι τη συνεχή δόξα του Θεού. Αγιότητα σημαίνει κατά χάρη μέθεξη, κοινωνία στη μοναδική αγιότητα του Θεού. Τ’ ασκητικά κατορθώματα δεν υπάρχουν για να βραβευθούν. Δεν στεφανώνονται οι

Phoca PDF

προσοντούχοι, οι γίγαντες της ασκήσεως, οι κολοσσοί της ηθικής αλλά οι ταπεινοί οι πολύ αγαπώντες. Ο μακαριστός Γέροντας Παΐσιος ο Αγιορείτης πολύ χαρακτηριστικά και όπως πάντα χαριτωμένα έλεγε πως οι άγιοι θα τον αγαπούν τον Χριστό ακόμη και αν υπήρχε περίπτωση να μην υπήρχε ο παράδεισος.

Σε κάθε Θεία Λειτουργία ακούμε: «Πρόσχωμεν, τα άγια τοις αγίοις». Να προσέξουμε καλά, την ύστατη αυτή ώρα, μας λέγει ο ιερεύς, γιατί τα τίμια δώρα είναι άγια και δεν μπορεί να τα λάβει κανένας που δεν είναι άγιος. Τα άγια δίνονται μόνο στους αγίους. Εν τοιαύτη περιπτώσει κανείς μας δεν μπορεί να μεταλαμβάνει. Ποιος μπορεί να πει ότι είναι άγιος; Όσο μεγάλος ασκητής και αν είναι, όσο ηθικός άνθρωπος και αν θεωρείται. Την ωραία απάντηση δίνει ο άγιος Νικόλαος ο Καβάσιλας. Με απλά λόγια λέει: Μπορούν να προσέλθουν να μεταλάβουν οι πιστοί που επιθυμούν την ένωσή τους με τον Θεό, που αγωνίζονται στην οδό της αγιότητος, που πορεύονται στον αγιασμό, που αγαπούν τον Θεό και αγωνίζονται για την μεταποίηση των παθών σε αρετές.

Να μελετάμε τους βίους των αγίων καλά και συχνά. Να αγαπάμε τους αγίους. Να τους τιμάμε. Να τους μιμούμαστε. Να ζητάμε τις πρεσβείες τους. Να πιάσουμε φιλία μαζί τους. Να μας συνδράμουν στην ανημπόρια μας. Να μη μας αφήσουν ν’ απογοητευθούμε από τις αδυναμίες μας. Είχαν κι εκείνοι πολλές δυσκολίες. Δεν αποθαρρύνθηκαν. Δεν το ᾽βαλαν κάτω ποτέ.

Οι άγιοι υπάρχουν και στη σημερινή εποχή μας. Ο όσιος Σιλουανός ο Αθωνίτης (+1938) έλεγε πως όταν παύσουν να υπάρχουν προσευχόμενοι άνθρωποι πάνω στη γη, θα έλθει η συντέλεια του κόσμου. Η αγιότητα δεν ανήκει στο μουσείο της Εκκλησίας. Υπάρχει στο παρόν. Η αγιότητα είναι προσωπική πρόσκληση του Θεού στον καθένα. Αυτό αποτελεί αυτό που λέμε πνευματική ζωή. Πνευματική ζωή δεν σημαίνει κάποια ευχάριστη απασχόληση με τον Θεό, αλλά τη συνεχή έμπρακτη απόδειξη της μεγάλης αγάπης μας προς Αυτόν. Ο άνθρωπος ολοκληρώνεται και συγκροτείται σε αληθινή προσωπικότητα όσο περισσότερο αγαπάει και ταπεινώνεται. Η πληρότητα της αγιότητος πρέπει να πούμε προϋποθέτει το αλάνθαστο ορθόδοξο δόγμα. Πνευματική ζωή είναι τελικά η εν Χριστώ ζωή κατά τον άγιο Νικόλαο τον Καβάσιλα, τον άγιο Ιωάννη της Κρονστάνδης, τον Γέροντα Σωφρόνιο Σαχάρωφ και τον Γέροντα Πορφύριο Καυσοκαλυβίτη.

Με τη βάπτιση μας ανήκουμε όλοι στους «ηγιασμένους εν Χριστώ Ιησού, κλητούς αγίους». Αυτό είναι το κύριο έργο μας, το όποιο δεν μπορεί παρά να είναι πάντοτε ταπεινό, συνεχές, αθόρυβο, εγκάρδιο, ολόθερμο και ολόψυχο. Είναι έργο αγάπης, θυσίας, ανιδιοτέλειας, εξαφανίσεως κάθε ατομισμού κάθε μορφής αλαζονικής αυτοπεποίθησης. Στον 20ο αιώνα έχουμε πλήθος άγιων. Αυτό είναι μία ιδιαίτερα μεγάλη ευλογία. Είναι πιο κοντά μας. Μερικούς μάλιστα αξιωθήκαμε να τους γνωρίσουμε. Δεν είναι μοναχοί μόνο του Άγιου Ορους, είναι και μοναχές, στην Ελλάδα, τα Βαλκάνια και τη Ρωσία, και παπάδες πόλεων και χωριών και επίσκοποι και λαϊκοί και μάρτυρες στη Σοβιετική Ένωση και άλλου. Άγιοι υπάρχουν και στον 21ο αιώνα. Η Εκκλησία μας όμως ποτέ δεν αναγνώρισε άγιους εν ζωή. Μη βιαζόμαστε.

Phoca PDF

Η αγιότητα, αγαπητοί μου αδελφοί, μπορεί να ᾽ναι κρυμμένη πολύ κοντά μας· στην υπομονή της ασθένειας μας, του δύσκολου συζύγου μας, του ζωηρού παιδιού μας, του ανικανοποίητου εαυτού μας, πάντα στη σκιά του σταυρού, της Εκκλησίας μας, στη δρόσο του Αγίου Πνεύματος.

Η αγιότητα είναι για όλους μας. Αυτή είναι η μόνιμη προτροπή της Εκκλησίας μας. Μόνο εντός της σωζόμαστε, λυτρωνόμαστε, αναπαυόμαστε. Ας ξανασκεφθούμε όλοι μας τα παραπάνω ταπεινά λόγια στα κελλιά μας κι ας πείτε ένα «κύριε ελέησον» και για τον πένητα και ταλαίπωρο ομιλητή. Η αρχή του Τριωδίου μας οδηγεί στη διά προσευχής και εγκράτειας γνώση του εαυτού μας, αποδοχή του πλησίον, φόβου του Θεού.

Μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου

Phoca PDF